

Marineministeriet. Kjøbenhavn, den 6te Februar 1883.

Ved en Krigsministeriets tilstillet Skrivelse af 22de f. M. har det ærede Finantsudvalg udtalt, at, da der ikke foreligger anden Oplysning, maa Udvalget antage, at det fremdeles er Ministeriets Afgt at lade det Krudt, hvortil Bevilling er søgt for næste Aar, ligesom hidtil fabrikere ved Donse Krudtværk, hvorfra Udvalget har bedt sig meddeelt Oplysning om, hvilke Forhandlinger der ere førte med dette Krudtværk, siden Explosionen sidste Sommer fandt Sted, og om, hvorvidt der fra Ministeriets Side er foretaget noget veiledende eller hjælpende Skridt til Oprettelsen af de stedfundne Udelæggelser, og i bekræftende Fald hvilke.

Da der ved denne Skrivelse formentlig sigtes til Donse Krudtværks Benyttelse til Forsærdigelse af Krudt for Søværnet, skal Marineministeriet til Besvarelse af samme meddele Følgende:

Efterat Marinens Forsyning med Krudt tidligere i en længere Aarrække hovedsagelig havde fundet Sted fra det private Krudtværk „Donse“, har man i den nyere Tid, grundet paa de Overgange, der have fundet Sted i Krudtfabrikationen, fundet det nødvendigt at henvende sig til Fabriker i Udlandet om Levering af visse Sorter af Krudt, og der er saaledes anskaffet i Aarene 1869—71 fra Aker Krudtværk i Sverige 740 Centner svensk Kanonkrudt og i Aarene 1878—81 fra Fr. Krupp i Eszen 800 Centner prismatisk Krudt. Den store Udvikling, som Artilleriet er undergaaet i den nyere Tid, navnlig siden Pantserets Indførelse, har gjort det nødvendigt at anvende den allerstørste Opmærksomhed paa den hensigtsmæssigste Tilvirkning af Krudtet. Til det ældre, glatløbende Skyts anvendtes, uafhængigt af Kaliberen, Krudt af en bestemt, i lange Tider uforandret Sammenfætning, og dets Forsærdigelse medførte derfor ikke nogen særlig Vanskelighed; men ved Indførelse af det riflede Skyts, der med store Ladninger udslyder vægtige Projektiler, bleve de Hovedfordringer, som bør stilles til Krudtet med Hensyn til dets Evne ikke at virke altfor anstrengende paa Skyttet og til samtidigt at opnaa den størst mulige Studvirkning, betydelig forøgede. Dette viste sig allerede ved Indførelsen af det riflede Armstrongske Skyts og foranledigede, at et større Parti Krudt, som ovenfor anført, blev anskaffet fra Sverige, men efterat Gieren af Donse Krudtværk ved Hjælp af et ham af Statskassen tilstaaet rentefrit Laan af 3,000 Rdl. (Tillægsbevillingslov for 1870—71 § 3) havde anskaffet en særlig Maskine, har han dog, under Anvisning og Kontrol fra Søstøhuset, søgt sig istand til at levere en Sort kubisk Krudt, der er funden tjenlig. Denne Krudtfort har dog ikke vundet sig fuldt tilfredsstillende, og navnlig til Brug for de sværeste Kruppiske Kanoner har man været nødt til at overgaa til det saakaldte prismatiske Krudt, hvis hensigtsmæssigste Tilvirkningsmaade stadig er Gjenstand for den største Opmærksomhed. De første Partier af denne Krudtfort ere, som ovenfor anført, anskaffede fra Firmaet Fr. Krupp, og efterat Gieren af Donse Krudtværk havde gjort flere forgæves Forsøg paa ved Hjælp af en af ham anskaffet mindre Maskine at forarbejde samme Krudtfort, blev der, i Henhold til et paa Finantslooforslaget for 1881—82 under § 27 opført Forslag, efter hans Andragende tilstaaet ham af Statskassen et rentefrit Laan af 12,000 Kroner til Anskaffelse af en kraftigere Maskine. Denne var netop af ham modtagen og opstillet paa Krudtværket, da dets Udelæggelse forhindrede videre Forsøg.

Efterat Værket ved en den 16de Mai f. A. stedfunden ulukkelig Explosion var bleven for Størstedelen ødelagt, medens dog saavel den sidst anskaffede som flere andre Maskiner bleve reddede, indgav Gieren under 25de f. M. til Ministeriet et Andragende, hvori han anholder om at tilstaaes en Understøttelse af 20,000 Kr. til at opbygge Værket, idet han angav en saadan Understøttelse som aldeles nødvendig for at kunne fortsætte sin Virksomhed. Under disse Omstændigheder og henset til de med Krudtfabrikationen efter den nyere Tids Udvikling forbundne Vanskeligheder fandt Ministeriet, der i ethvert Fald manglede Midler til uden særlig Bevilling at tilstaa den ansøgte Understøttelse, det nødvendigt at tage under nøieste Overveielse, hvorvidt det kunde anses rigtigt fremdeles, ligesom hidtil, at benytte Donse Værk til Marinens Forsyning med Krudt og navnlig ved Hjælp af Tilflugt fra Statskassen at opretholde det private Værk, eller om det maatte foretrækkes fremtidig at overdrage Statens Krudtværk „Frederiksværk“ at forsyne Søværnet, ligesom hidtil Hæren, med det fornødne